

1998

Události v obci :

Rok 1998 byl bezesporu velmi bohatým na dě-
lení událostí v obci. Nejvíce pozornosti zasluhu-
je volby do parlamentu, volby obecního zastupitel-
stva a volba starosty.

Volby do parlamentu :

Občané Habrovan se účastnili voleb 19.6. – 20.6.

Na volební listině bylo zapsáno 594 voličů – tj. 75,42%

Celkem odevzdaných platných hlasů – 447

Neplatných hlasů : 1

Výsledky voleb v Habrovanech :

ČSSD	154 hlasů
ODS	68 hlasů
KDU-ČSL	64 hlasů
KSČM	55 hlasů
US	37 hlasů
DŽJ	32 hlasů
SPR-RSČ	12 hlasů
DEU	9 hlasů
Mor. dem. strana	8 hlasů
Nezávislí	5 hlasů
Strana zelených	2 hlasy
ČSNS	1 hlas
Celkem platných hlasů	447

Volby do zastupitelstva obce Habrovany : 14.9. – 15.9.

Počet voličů	603	
Volilo	436	tj. 72%

Křesťansko demokratická unie – Česká strana lidová :

Jan Krček	285 hlasů
František Nejtek	189 hlasů
Jan Klíma	154 hlasy
Jiří Rousek	99 hlasů
Jana Jandlová	169 hlasů
Antonín Štěpánek	133 hlasů
Ladislav Bartošík	72 hlasů

Nezávislý kandidát :

Radoslav Dvořáček	377 hlasů

Sdružení nezávislých kandidátů – TJ Habrovany :

Ludmila Růžičková	193 hlasy
Bohuslav Jandl	170 hlasů
Petr Havránek	98 hlasů
Milan Pěček	143 hlasy
Jiří Pořízek	170 hlasů
Milan Obroučka	285 hlasů
Petr Trávníček	144 hlasů

Do obecního zastupitelstva byli zvoleni :

Radoslav Dvořáček	377 hlasů
Jan Krček	285 hlasů
Milan Obroučka	285 hlasů
Ludmila Růžičková	193 hlasů
František Nejtek	189 hlasů
Bohuslav Jandl	170 hlasů
Jan Klíma	154 hlasů

Ustavující schůze nově zvoleného obecního zastupitelstva v Habrovanech, dne 25.11.1998

Obecní zastupitelstvo se sešlo ke zvolení starosty obce a obsazení funkcí pro jednotlivé rezorty.

Starosta obce :

Zvolen byl Radoslav Dvořáček, který se osvědčil jako starosta v předešlém volebním období a získal důvěru občanů.

Zástupce starosty :

Byl zvolen Jan Krček, který je u občanů oblíben pro rozvážné a slušné jednání a všeobecný rozhled, kultivované vystupování i vzorný rodinný život.

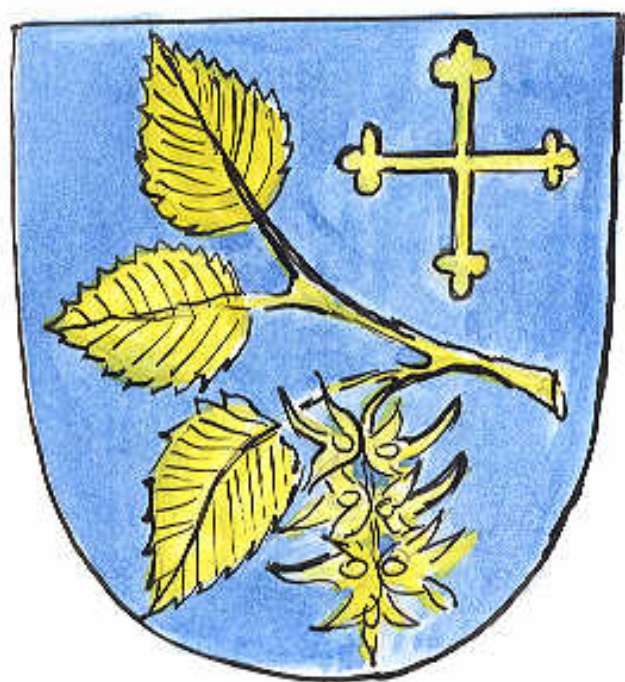
Členové komisí :

Finanční :	Bohuslav Jandl
Kontrolní :	Milan Obroučka
Sociální :	Ludmila Růžičková
Zemědělská :	Jan Klíma
Stavební :	František Nejtek

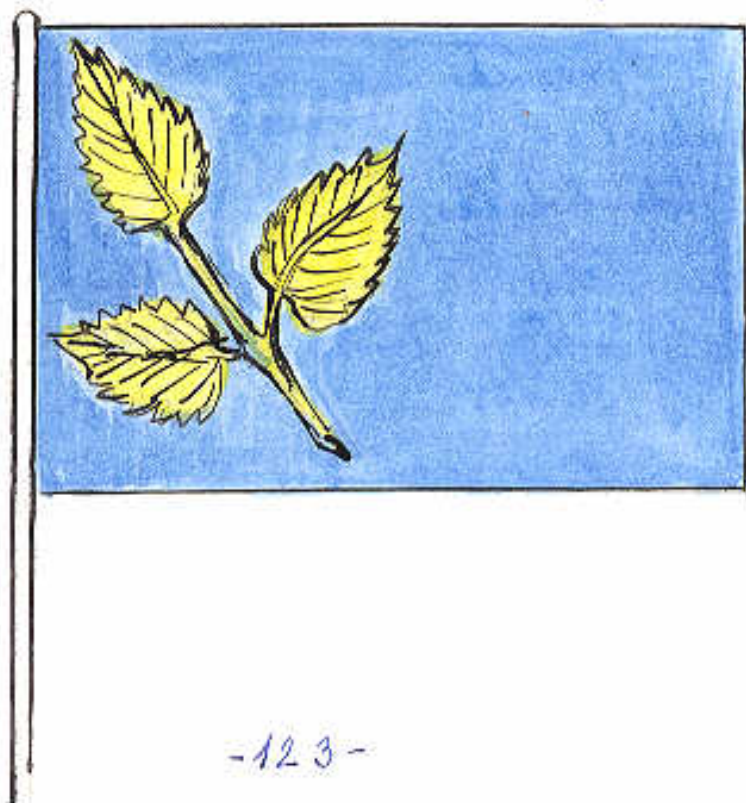

Starosta Habrovan pan R. Troňáček
při slavnostním přechodu praporu obce
na úřadní znak a prapore.

Obecní znak obce Kahořany.

Prapor obce Kahořany

Pohyb obyvatelstva :

Narození:

1. Lenka Svobodová	Habrovany 202	11.1.1998
2. Lukáš Knotek	Habrovany 269	23.2.1998
3. Michal Navrátil	Habrovany 212	23.2.1998
4. Josef Kalvostr	Habrovany 257	23.3.1998
5. Lenka Korčíanová	Habrovany 22	26.3.1998
6. Barbora Kolečková	Habrovany 216	7.5.1998
7. Boris Trávníček	Habrovany 156	19.5.1998
8. Jiří Souček	Habrovany 65	8.7.1998
9. Barbora Hauserová	Habrovany 178	3.12.1998
10. Tereza Krčková	Habrovany 132	10.12.1998

Úmrtí:

1. ing. Josef Fibinger	nar. 1925	Habrovany 223
2. Josef Maňoušek	nar. 1931	Habrovany 1
3. František Rousek	nar. 1917	Habrovany 44
4. Matylda Roháčková	nar. 1920	Habrovany 133
5. Marie Valtrová	nar. 1923	Habrovany 149
6. František Pospíšil	nar. 1914	Habrovany 57
7. Ivo Horníček	nar. 1955	Habrovany 1
8. Miroslav Gottwald	nar. 1923	Habrovany 106
9. Miroslav Hasák	nar. 1915	Habrovany 79
10. Stanislav Chyťa	nar. 1922	Habrovany 225
11. Dana Skřivánková	nar. 1951	Habrovany 271
12. Miroslav Bednařík	nar. 1922	Habrovany 289
13. Marie Levíčková	nar. 1913	Habrovany 239
14. František Pořízek	nar. 1951	Habrovany 51

Sňatky:

František Koutný – Němčany, Petra Bujáčková, Habrovany 281.

Přihlášení k pobytu:

1. Roháčková Matylda	z Brna	do Habrovan 133.
2. Chelík Eduard	z Olšan	do Habrovan 255.
3. Chelíková Jaroslava	z Olšan	do Habrovan 255
4. Vašina Jaroslav	z Adamova	do Habrovan 10
5. Knotek Jaroslav	z Rousínova	do Habrovan 269
6. Hrabec Antonín	z Boleradic	do Habrovan 1
7. Kolečka Miroslav	z Olšan	do Habrovan 193
8. Kolečková Drahomíra	z Olšan	do Habrovan 193
9. Kolečka Miroslav	z Olšan	do Habrovan 193
10. Majtner Radek	z Brna	do Habrovan 129
11. Víra Petr	z Karviné	do Habrovan 1
12. Enekešová Vlastimila	z Chomutova	do Habrovan 62
13. Enekeš Pavel	z Chomutova	do Habrovan 62
14. Šipulová Hana	z Hrabyně	do Habrovan 1
15. Miroslav Mrázek	z Rousínova	do Habrovan 131

16. Josef Sklenář	z Bučovic	do Habrovan 309
17. Vlasta Krejčířová	z Vel. Opatovic	do Habrovan 189
18. Schachl Ivo	z Brna	do Habrovan 53
19. Jitka Schachlová	z Brna	do Habrovan 53
20. Sylvie Schachlová	z Brna	do Habrovan 53
21. Schachl Petr	z Brna	do Habrovan 53
22. Juraj Bublinec	z Brna	do Habrovan 116
23. Jana Hlivjaková	z Brna	do Habrovan 116
24. Ivana Hlivjaková	z Brna	do Habrovan 116
25. Blanka Vartová	z Rychtářova	do Habrovan 212
26. Milan Vysoudil	z Brna	do Habrovan 80
27. Libuše Vysoudilová	z Brna	do Habrovan 80
28. Kateřina Vysoudilová	z Brna	do Habrovan 80
29. Petr Rozčinský	z Velešovic	do Habrovan 149
30. Iveta Rozčinská	z Velešovic	do Habrovan 149
31. Lucie Rozčinská	z Velešovic	do Habrovan 149
32. Zuzana Rozčinská	z Velešovic	do Habrovan 149
33. Pavel Vysoudil	z Brna	do Habrovan 91
34. Eva Bednářová	z Bučovic	do Habrovan 309
35. Milan Enekeš	z Chomutova	do Habrovan 62
36. Chybidziura Marian	z Čes. Těšína	do Habrovan 1
37. Hrbanec Miloslav	z Dačic	do Habrovan 1
38. Miroslava Habánová	z Komořan	do Habrovan 306
39. Jana Formánková	z Komořan	do Habrovan 306
40. Petr Formánek	z Komořan	do Habrovan 306
41. ing. Jaroslav Habán	z Skřínářova	do Habrovan 306

Odhlášení z pobytu:

1. Vlastimil Benda	z Habrovan 243	do Rousínova
2. Martin Zloch	z Habrovan 1	do Brna
3. Radek Provazník	z Habrovan 1	do Znojma
4. Štěpán Pukanecz	z Habrovan 131	do Třince
5. Lenka Pukaneczová	z Habrovan 131	do Třince
6. Alena Pukaneczová	z Habrovan 131	do Třince
7. Ludvík Kozubík	z Habrovan 1	do Dřevnovic
8. Marie Chalupová	z Habrovan 115	do Hvězdlic

Kolaudace:

1. Schachl Ivo	Habrovany 53
2. Miroslava Habánová	Habrovany 306
3. Sklenář Josef	Habrovany 309

Počet obyvatel na konci roku 1998 – **744** obyvatel Habrovan.

<u>Nejstarší občané:</u>	Marie Salzburgerová	- nar. 1904
	Emanuel Gronych	- nar. 1909

Zámek – Ústav sociální péče

V areálu zámku bylo pokračováno ve stavebních úpravách. Přístavba je zhruba dohotovena. V prosinci byla dokončena střešní krytina. Zámek se zbavil nevyhovující, nevzhledné, plechové střechy, která byla nahrazena střešními taškami červené barvy. Vzhled zámku je nyní daleko estetičtější, přiblížil se své historické podobě.

I přístavba byla vkomponována do stávající zástavby bez většího narušení stylu zámeckých budov. Půdorys zámku má nyní tvar podkovy otevřené do nádvoří.

Na nádvoří zámku je vyveden kohout z lesního zámeckého vodovodu s velmi zdravou vodou vhodnou i pro kojení. Voda je veřejně přístupná a využívá ji po děti a nemocné kromě občanů i mnoho lidí z Rousínova a okolí. V zimním období je možno tuto vodu čerpat z kohoutu v zámeckém sklepě. Tak vychází vedení ústavu vstříc občanům.

Základní škola v Habrovanech.

Od 17.7.1998 ve škole na místo Bohumia Říhy a učitelky Jaroslavy Říhové, kteří odešli do důchodu, nastoupila jako ředitelka Mgr.Vlasta Krejčířová z Velkých Opatovic, která obdržela k bydlení i školní byt. Byt, ve kterém byla dříve ředitelna, kabinet a prostory pro mimoškolní práci žáků, byl značným finančním nákladem zmodernizován. Jako učitelka nastoupila Mgr.Magda Závodská, která se do Habrovan přistěhovala z Olšan.

Odchodem manželů Říhových končí na škole koncepce „Škola hrou“ – Jan Amos Komenský, kterou Říhovi propracovávali a rozvíjeli v Habrovanech po 40 let.

Paní ředitelka Krejčířová oznámila, že chce vnést do školy koncepci západního stylu. Proto také pomůcky pro samostatnou práci žáků, velké loutkové divadlo, obrázky, kresby, loťa, domina, různé aktivizující pomůcky, kobercové krytiny atd....byly ze školy vyhozeny k velké lítosti odcházející učitelské dvojice, která musela být svědkem zničení mnohaletého úsilí a které také bylo znemožněno dále se podílet na prosperitě žáků a dobrém jménu školy.

Rozdělení žáků do tříd.

1.třída – 1. a 3.ročník vyučuje učitelka Magda Závodská

2.třída – 2. a 4.ročník vyučuje ředitelka Vlasta Krejčířová

Náboženství římskokatolické:

Paní Marie Krčková odchází na mateřskou dovolenou. Vyučování převzala paní katechetka Sehnalová.

Dětské odpoledne:

5.9. bylo pořádáno v „Panské skále“ dětské odpoledne. Pro děti byla připravena jízda na koni, střelba na cíle, různé hry. Starosta, pan Dvořáček, zajistil opékání selete. Přes nepřízeň počasí (deštivo) bylo na akci dost dětí.

Výstava dětských prací:

19.9. byla instalována „Kulturní komisi“ ve spolupráci s obecní knihovnou a základní školou v zasedací síni obecního úřadu v Habrovanech výstava dětských prací s názvem „Máme rádi zvířata“. Výstava byla navštívena zejména rodiči malých „umělců“. Výtěžek – 800 Kč byl věnován „Nadaci pro zvířata“. Hlavní iniciátorkou akce byla vedoucí místní knihovny paní Marie Krčková.

Oprava komunikací:

Silnice u rybníčku a ve „dvoře“ byla opravena, asfaltována, zaveden plyn a voda. Opravena byla i silnice na Kočově. Náklady na opravu byly téměř 1,2 milionu Kč.

Požár:

13.5. panu Radkovi Meitnerovi v Nové ulici se vzňalo auto vinou vadného benzinového vedení. Auto uhasili přívolaní hasiči.

Počasí:

Zima byla poměrně teplá. Ani v lednu nenapadl sníh. Zato letní teploty byly nadprůměrné – 36°C. Trvaly 11 dní. Teplota dosáhla rekordní výšky za posledních 200 let. Nadměrné teploty sužovaly zejména staré a nemocné občany.

Podzim byl deštivý s nadměrnou úrodou hub.

Ostatky:

Hasiči v Habrovanech organizovali 21. února jako každoročně úspěšné „Ostatky“ s průvodem masek obcí a taneční zábavou v sále „U zrcadla“.

Dětský karneval:

22. února následoval ostatkový dětský karneval, rovněž organizovaný hasiči. Sponzorské dary do tomboly předal Květoslav Slavotínek ml. a firma Tusculum. Karneval byl úspěšný a hojně navštívený dětmi a jejich rodiči.

Zajímavý úkaz:

V části obce Křib, směrem k Olšanům se objevily v trávě podivné kruhy se spletenou trávou. Podobné kruhy bývají připisovány působení UFO a objevují se v posledních letech porůznu v celé Evropě. (Nejhojnější výskyt v okolí Stonehenge – Anglie). Výskyt je zejména v okolí keltských sídlišť.

Orientace kruhů v Habrovanech byla sever – jih. V jednom z kruhů byla zvláštní červená hmota. Kruhy vykazovaly při měření virgulí silně pozitivní energii. Zvláštní je, že nad Habrovany byly v době vzniku kruhů pozorovány občany divné záblesky. Nejblíže podivný kruh byl objeven u Švábenic. Jaký je původ těchto kruhů a úkazů se zatím nezjistilo.

Hospodaření obce:

Příjmy:

Celkové příjmy byly naplněny na 154,69%. Na vyšším plnění se podílely zejména daňové příjmy – daň z příjmu fyzických osob ze SVČ (203,96%), daň z příjmu právnických osob (137,93%), z nedaňových příjmů – správní poplatky, poplatek za užívání veřejného prostranství.

V roce 1998 bylo vydáno povolení na dva výherní automaty a vybrán správní poplatek ve výši 10.000 Kč. Současně byl zaplacen místní poplatek za provozování místního automatu. Koncem roku byl zaplacen správní poplatek na výherní automat pro 1 pololetí roku 1999.

Při provádění kabelizaci telefonní sítě v obci bylo SPT Telecom vyúčtováno jako poplatek za užívání veřejného prostranství ve výši 272.897 Kč a firmy IRI Brno Tritonplast Habrovany zaplatily při svých aktivitách za užívání veřejného prostranství 65.000 Kč. Okresní úřad poskytl obci finanční přechodnou výpomoc ve výši 500.000 Kč na investiční výstavbu – vybudování kanalizace. Částka byla koncem roku vrácena. Dále obec obdržela v průběhu roku na základě usnesení okresního shromáždění dotaci ve výši 200.000 Kč.

Účelové dotace byly obci poskytnuty na výplatu sociálních dávek – 204.000 Kč. 200.000 Kč – rekonstrukce bytu v základní škole, na financování voleb do Parlamentu České republiky a komunálních voleb – 15.00 Kč.

Výdaje:

Doprava: Byla financována zimní údržba komunikací, vybudována část komunikace u rybníka, zajištěna dopravní územní obslužnost.

Vodní hospodářství: Bylo vybudováno prodloužení vodovodního řadu, zpracován projekt na další rozšíření vodovodu. Byla dokončena rozestavěná kanalizace.

Školství: Finanční prostředky byly čerpány na zajištění provozu základní školy.

Kultura: Byl financován provoz místní knihovny, poskytnuta odměna kronikářce obce, uhrazeny poplatky za místní rozhlas, poskytnuty věcné odměny a dary občanům při životním jubileu.

Pro děti byl uspořádán „dětský den“. Obecní knihovna vyhlásila soutěž o ceny pro čtenáře. Byla vyhlášena soutěž o nejlepší zahrádku roku.

Komunální služby: V domě s pečovatelskou službou byla provedena rekonstrukce rozvodu vody. Byl rekonstruován byt pro učitele v budově školy. U veřejného osvětlení se prováděla údržba a zaplatily zálohy na elektrickou energii. Byl zajišťován odvoz domácího i hřbitovního odpadu. Obec hradí i odvoz a likvidaci nebezpečných odpadů. Prostřednictvím pracovníka přijatého na dohodu se prováděla údržba veřejného prostranství.

Z rozpočtu obce byla uvolněna částka 25.000 Kč na urbanistické studie obce.

Sociální věci: Od okresního úřadu obec obdržela dotaci ve výši 204.000 Kč pro výplatu příspěvku na individuální dopravu. Veškeré účelové příspěvky byly na základě žádosti vyplaceny.

Požární ochrana: Požárnímu družstvu bylo zakoupeno vybavení a pohonné hmoty pro požární auto.

Správa: Finanční prostředky čerpány na zajištění voleb do Parlamentu České republiky a voleb do zastupitelství obce. Tyto prostředky byly obci okresním úřadem vráceny. Dále finanční prostředky byly vynaloženy na provoz obecního úřadu, odměny obecnímu zastupitelstvu, mzdy zaměstnancům a odvody pojištění.

Z rozpočtu obce byly poskytnuty finanční prostředky jako příspěvky TJ Habrovany, Mysliveckému sdružení a Asociaci „Paprsek“ Vyškov.

Zůstatek běžného účtu k 31.12.1998 byl 779.117,34 Kč.

V hospodářské činnosti byl dosažen zisk 96.439,82 Kč.

Nejvyšší částkou se na zisku podílel prodej pozemků – 67.410 Kč.

(Podle zprávy o rozboru hospodaření, zpracované finanční komisí obce Habrovany).

Drahota:

I v tomto roce pokračovalo zdražování potravin, elektřiny, plynu, spotřebních věcí.

Z historie obce.

Proti vjezdu do školy před Pospíšilovým mlatem stávala Boží muka. Byla poškozena za války v r. 1945 a nebyla už obnovena. Na jejím místě byl postaven kříž.

Místo je údajně označeno proto, že v těch místech byl hromadný hrob vojáků z pruských válek. Podle ústního podání starých pamětníků byly při kopání sklípku nalezeny na pozemku knoflíky z vojenských uniforem pruských vojáků a zbytky zbraní. Někteří občané tvrdí, že s vojáky byli pohřbeni i jejich koně.

Pověst praví, že čas od času o půlnoci je slyšet řinčení zbraní a ryk a ržání koní tak silný, že hrůza popadne každého, kdo se opovází jít o takové noci kolem.

Podle vyprávění paní učitelky Bujákové, která bydlela na začátku století ve škole, se lidé toho místa večer báli a vyhýbali se mu. Dnes, kdy se rozšířila místní bytová zástavba, není už zdaleka toto místo

opuštěné a ztratilo svoji ponurost a strašidelnost.

Náhrobky.

Působivou dominantu obce tvoří chrám Svaté Trojice. Jeho architektura je původně renesanční z r. 1525, upravená do barokní podoby v roce 1749. kostel je obehnan hřbitovní zdí, která připomíná zrušený hřbitov, ze kterého zbyly už jen náhrobky panských zaměstnanců (myslivci, sládkové a jejich manželky a děti).

Náhrobky jsou většinou empírové. Po zrušení hřbitova byly druhotně osazené do severní části hřbitovní zdi. Zeď pochází z 18-tého století – náhrobky jsou mladší.

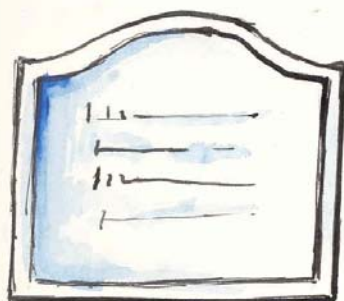
Nápisy na náhrobkách jsou české. Náhrobky mají většinou v záhlaví kříž, jen náhrobek se jménem Beda Kunstowny má vytesaného hada, požírajícího vlastní ocas, jako symbol věčnosti života a nesmrtelnosti.

Nápisy na náhrobkách:

Náhrobek na západní hřbitovní zdi.
Na hrobě roste mohutná lípa, opě-
dená pověstmi.

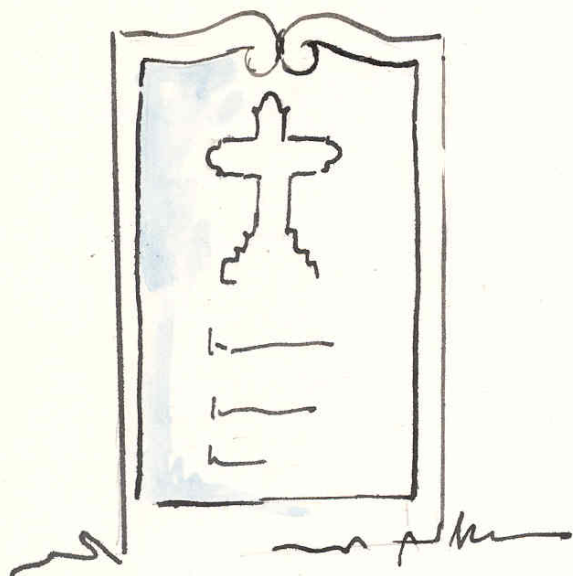
ZDE W PANU ODPOČIWA MARIANA
MANŽELKA ANTONINA PECINI
STARÁ 45 LET
W PANU USNULA DNE 24 CUNJ
ANNO 1820

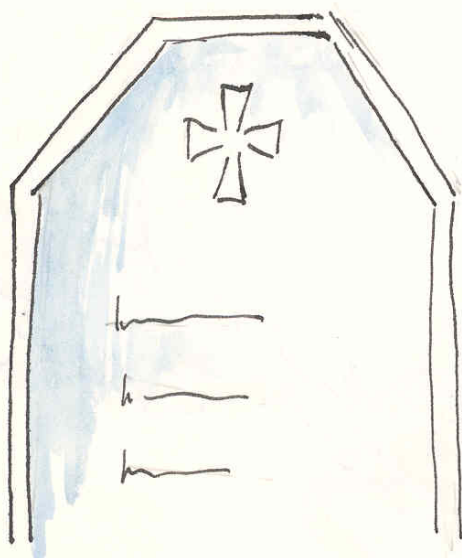
Náhrobky na severní zdi

W TOMTO MISTIE ODPOČIWA
PAN WENCL CAMSKI
SLADEK HABROWANSKI
S WEGO WIEKU 30 LET
USNUL W PANU DNE
8 SRPNA 1825.

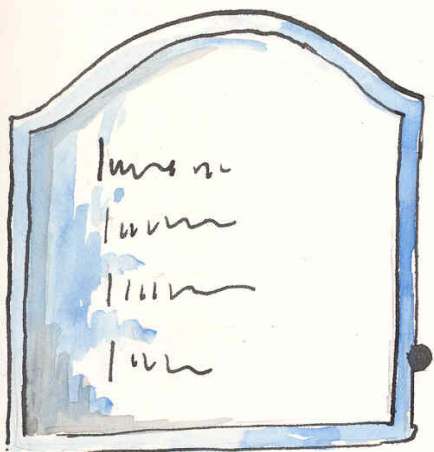

ROD OLISSANSKEHO
 MISLIWCA CIRILA DANIA
 AMANZELKI ANNI
 ODPOCIWA W PANU -
 JOHANES SIN 1768
 JOZEF SIN 1804
 ANTONIN 1799
 RAGMO ⁱⁿ SIN 1806
 ROZALIA
 FRANCISKA CERI 1813

ZDE ODPOCIWA
 W PANU
 PAN JOZEF WETCHI

MISLIWEC HABROWAN
 SWEHO WJEKU $\leq$ 6 LET
 USNUL W PANU
 DNE 7 PROSINCE ROKU 1824

Náhrobek na severní zdi

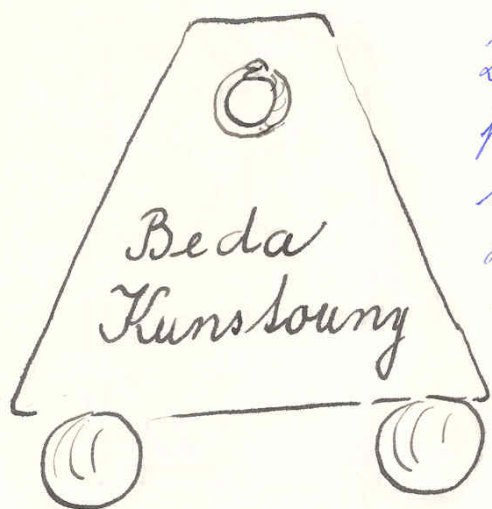
SDE ODPOCIVA W PANU
 CERRA OLSCHANSKÍHO MIS....
 ALLOIZIE SLATTELLA, MANZEL...
 CEHO... 13... 1817
 ... ROKU POCHOVANA

(nebo něco tak)

NAROZENÁ DNE 17 MAJ
 ROKU 1773
 ZASNOBENA STAN HAINIM
 13. AP. 1795
 LETA PANIE 1806
 DNE 3 APRILA
 V PANU USNULA
 PANI ROSALIA HAINA
 SLADKOWA HABROWANSKA

Náhrobky Apí povětrnostními podmínkami
 a měly by být průběžně ošetřovány.
 Některé nápisy se stávají nečitelné.

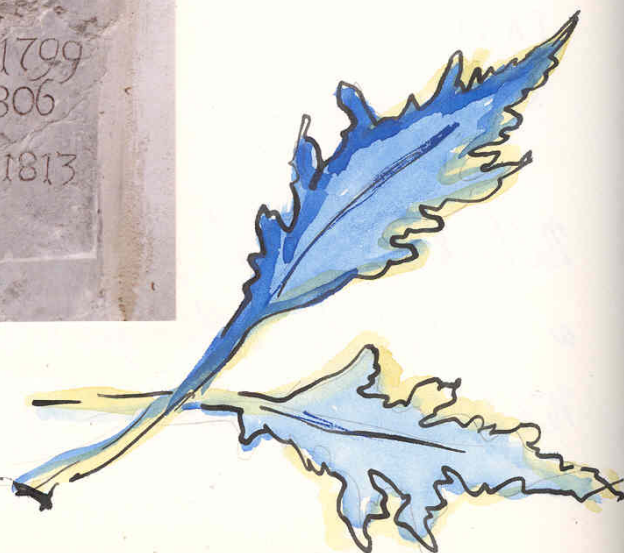

Veľak vlastný náhrobek -
 prostý a práce vanešený, najmä
 s hadom, polkajúci vlastný
 ocas - symbol kolobehu života.
 Náhrobek je osaden na severnej
 strane.

Typ náhrobku.

Hraniční kámen.

Starý hraniční kámen se dochoval na křižovatce cest Ostrá, Olšanské vinohrady, chatová osada, Prutník.

Kámen pochází z roku 1754 a je označením hranice pozemků Habrovan a Olšan (v době vzniku označoval hranici pozemků knížete Lichtensteina). V těsné blízkosti rostl mohutný dub. Proto lidový název lokality byl „U duba“. Dub pokácen okolo r.1950.

Kříže.

Kříže v Habrovanech, tak jako v jiných obcích, označují místa něčím významná. Vypovídají o příbězích občanů o jejich starostech, prosbách či poděkování Bohu. Naši předkové prokazovali křížům úctu, modlili se u nich, zdobili je květinami, konali k nim procesí. Kdykoliv okolo kříže procházeli, uctivě se pokřičovali.

Naše doba příliš kulturním památkám nepřeje. Jsou ničeny, bezohledně poškozovány různými vandaly, narkomany, opilci. Někdy jsou zničeny tak, že už se ani nedají restaurovat. Považují proto za potřebné provést mapování křížů – těchto svědků minulosti – v naší obci.

Kříže dosud jsou:

„U Salvatora“ – dnes „Pod lipkami“. Původně socha sv. Salvatora, která podle pověsti označovala hrob nešťastného hochy, který se zavraždil z nešťastné lásky. Socha zvětrala a rozpadla se. Na členitý podstavec z pískovce byl instalován kovový kříž. Nápisy jsou setřeny a naprosto nečitelné.

Kříž na místě starého hřbitova u kostela, před východní stěnou. Kříž je umístěn na kamenném soklu. Nese nápis:

Ó kříži svatý!
Budiž od nás vždy
pozdraven!
Ty jsi naše jediná
naděje v životě i smrti
Amen
1886

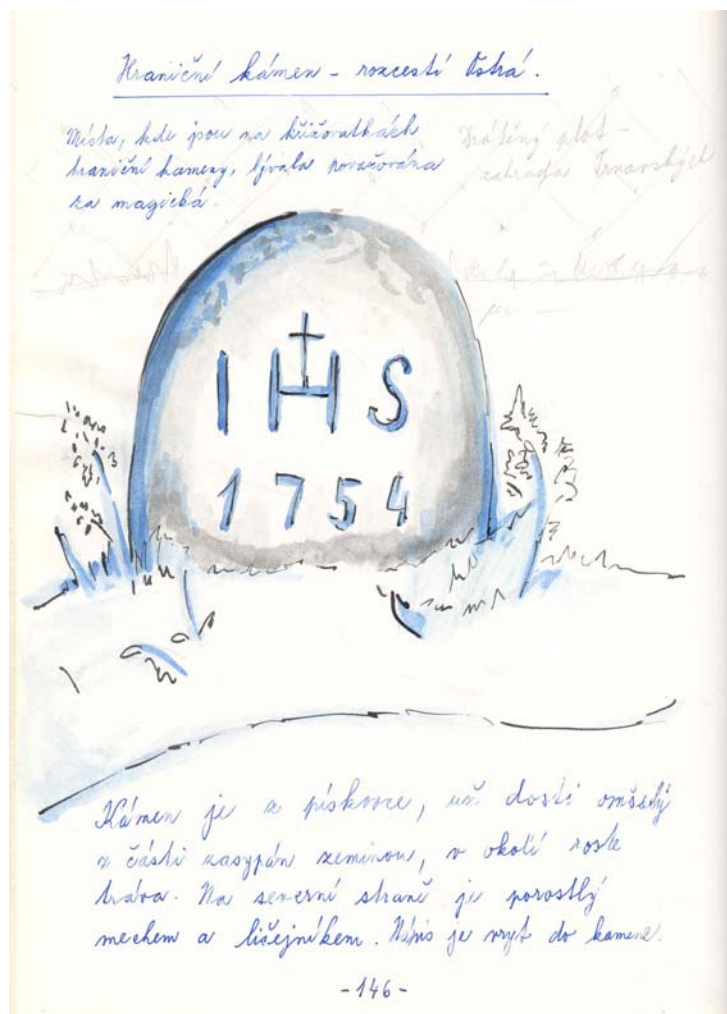
V originále kroniky je vlepen malý černobílý výstřížek z novin.

Kříž na novém hřbitově. Kamenný kříž s kovovým Kristem.

Sokl je bohatě členěný. Letopočet 1827.

Kříž na rozcestí Habrovany, Rousínov, Vážany. (při odbočce k Vážanům) Na kamenném podstavci je umístěn dřevěný kříž, který je orientován směrem k Habrovanům. Kříž byl dříve kovový. Tato památka byla mnohokrát opravována a kříž měnil

materiál i vzhled. Pravděpodobně proto, že je na velmi frekventovaném a viditelném místě, byl často poškozován. Následně však byl vždy znova opraven a tak (ačkoliv je to až podivuhodné) se tento svědek minulosti dosud zachoval.

Podstavec je původní, už velmi omšelý, porostlý lišejníkem. Nezachoval se na něm žádný nápis ani údaj o roku vzniku. Stáří lze odhadnout na 150 – 200 let.

V originále kroniky je vlepen malý černobílý výstřížek z novin

Kříž za obcí u silnice do Nemojan (odbočka na polní cestu Smuhy) Kříž je kovový na prostém pískovcovém podstavci, do kterého je vyryto:

„Otče, do tvých rukou poroučím ducha svého!“

Je datován rokem 1882.

V originále kroniky je vlepen malý černobílý výstřížek z novin

Kříž u školy: V místě bývalé Boží muky proti základní škole je prostý kříž na žulovém podstavci. Kříž je kovový, představuje Ježíše Krista na kříži. Na úpatí kříže je Matka Boží ve věnci růží. Kříž je bez nápisu a bez udání data instalace, ale je možno jej zařadit do let kolem roku 1945, což je čas, kdy byla zničena Boží Muka.

Kříž na návsi: Původně stál před hasičskou zbrojnicí, později (v letech 1965) byl přemístěn na protější stranu před dům p.Pospíšila. Kříž je kovový, do pískovcového soklu je zasazena mramorová deska s nápisem:

„Bohu čest a chvála.
Pane Jesu Kriste Bože
nech nám tvá láska spomůže,
v protivenství a soužení,
bídě, nouzi a trápení.“
Náklad manželů
Bartoloměje a Barbory Hrdinky
V Habrovanech 1874.

V originále kroniky je vlepen malý černobílý výstřížek z novin

Kříž u polní cesty do Komořan. Kříž je kovový na žulovém podstavci. Kov je bohatě zdobený. Nápis na podstavci:

Nakladateli
manželé
Tomáš a Marie
WACULA
z HABROWAN
ke cti a chvále
BOŽÍ
W roku 1882.

Kříž je opraven, nyní v dobrém stavu.

Kříž na poli mezi Rousínovem a Habrovany (za vodojemem). Kříž je bez nápisu, podle koroze kovu a omšelosti nápisu zřejmě nejstarší z mapovaných křížů. Sokl je čtyřstupňový, kámen pískovec. Kříž – zdobený kov. Značně poškozen. Oprava byla doporučena obecnímu úřadu.

Všechny popsané kříže jsou nositeli kultury a minulosti. Jako takové by měly být sledovány, ctěny a průběžně dle potřeby udržovány, obnovovány a opravovány.

Památníky padlým z 1. a 2.světové války

Pomník padlým z první světové války je na návsi, v malém parčíku ve stínu lip a kaštanů. Na pětistupňovém soklu spočívá pomník ve tvaru obelisku z leštěné žuly. Na něm jsou vyryta jména občanů, padlých na frontách první světové války. Je smutné číst tolik jmen mladých mužů, kteří museli předčasně ukončit své životy (je jich 31 !). Okolo tohoto pomníku by měl

každý občan přecházet s úctou. Vždyť i naši svoboda se zrodila z jejich krve. Jejich bolest i bolest jejich blízkých dala zrod Československé reoublice. Opatrujme tento pomník s pečlivostí a láskou, která mu náleží. Necht' jsou průběžně obnovována jména, aby nebyla časem smyta. Necht' i okolí je udržováno s úctou a důstojností.

Opis jmen na pomníku:

Bednařík Jan	1882	Šmerda Fr.	1878
Doležel Jos.	1880	Toman Jak.	1880
Hasák Ant.	1896	Toman Jos.	1892
Havlíček Fr.	1898	Vysoudil Fr.	1880
Havlíček Jan	1896	Zmrzlý Karel	1875
Chyňa Pavel	1887	Zukal Jos.	1886
Jelínek Jos.	1882	Zachrdla Fr.	1895
Kopr Ant.	1884	Malý Sime.	1876
Kopr Alois	1886	Slaný Fr.	1873
Kostelka Fr.	1895	Rychtr Karel	1884
Meitner Fr.	1886	Levíček Fr.	1892
Němec Fr.	1884	Švestka Pav.	1878
Pecina Fr.	1895	Jandl Jan	1884
Pospíšil Met.	1889	Hrdinka Jan	1879
Pavelka Ant.	1880	Neubauer Vo.	1877
Pelikán Fr.	1895		

Pomník na paměť padlých sovětských vojáků.

Je nad Panským rybníkem u hlavní silnice. Pod ochranou dvou vysokých jehličnanů připomíná dny osvobození naší vlasti od fašismu. Necht' sovětsští chlapci, kteří v naší vlasti padli dojdou pokoje a jejich rodiny útěchy a klidu. Budiž jim památka a naše úcta.

90 let nové (v pořadí už třetí) budovy školy v Habrovanech.

Budova současné školy v Habrovanech je bezesporu jednou z okras obce. Tvoří spolu se zámkem, starobylym kostelíkem, zelenými porosty, zahradami i domovní zástavbou půvabné panorama, jehož pozadí lemuje kulisa zalesněných strání a skal.

Málokdo z obce si už dnes uvědomí, že původní škola byla zřízena r.1783 v obecním domě č.13 (dům vedle hasičské zbrojnice). Chodily sem děti z Habrovan a Olšan.obě obce dávaly správci školy deputát 100 zlatých ročně a za každé dítě bochník chleba.

Roku 1807 byla přistavěna další budova č 14 a pak roku 1884 postavena dvoutřídní budova (dnešní obchod). Prvním samostatným správcem školy byl František Sattler (1802 – 1805), pak František Jakub Hanák 1805 – 1840, další Josef Hořčica 1840 – 1855, Jan Krčmář 1855 – 1888, Alois Valenta 1888 – 1896. Od roku 1896 František Bujárek. Josef Hořčica založil školní kroniku (pamětní knihu školní). Jan Krčmář založil školní knihovnu. Při opravě a rekonstrukci starých školních budov byla nalezena zazděná kovová schránka se zprávou psanou rukou pana školního správce Jana Krčmáře. Doslovný opis unikátního nálezu :

„Pochválen buď pán Ježíš Kristus.

S pomoci Boží dnes 12.ho dvanáctého října 1884 jsme stavbu školní budovy ukončili a to bez všeho úrazu, bez všelijakého neštěstí. Poněvadž školních dětí bylo již tak mnoho, že ve staré školní budovy již místa dle zákona nepostačovalo, v které se vyučovalo číslo 14 – asy 170 žáku, tedy občane Habrovan začali o to pracovati, aby se jých dívky lépe vyučovati mohly, by ze staré školy č.14 se připravily byty pro učitele a že zřídíou novou dvoutřídní školy. Bylo povoleno c.k. zemskou školní radou, c.k. okresní školní radou ve Vyškově a tak počaly 19.března 1884 novou školní budovu stavěti, která se dnešním dnem 12-ho dvanáctého října 1884, to jest v nedělní den s velikou slavnosti ukončila.

Při tejto slavnosti byli pánové z Brna, z Vyškova pan hejtman, notař, náš statkař habrovanský, více knězu, děkan Antonín Šubrt toho času farář Lulecky 78. roku starý, který tuto školu světil přes dvacet učitelu kolem naší obci Habrovan byli přítomní. Tato školní budova, kterou pan stavitel Florián Šterz ze Šlapánic (u Brna) byl za 6000 zl. šest tisíc zlatých vystavil bez všelijákýho neštěstí – pomáhalo se nám na těchto 6.000 zl. a více :

Ze zemského fondu půjčili obci

Habrovan	2.000 zl.
Subvence	<u>700 zl.</u>
úhrn	2.700 zl.

Ty 2.000 zl. co zemský fond půjčil na 10 roku, musí obec Habrovan každý rok 200 zl. oplácet, tak aby za deset roku byla půjčka oplatěná. Ostatní peníze na tuto školu nakládaly občané dle daně zlatého tak, že připádalo ze zlatého 50. krejcaru.

Zdejší představení obce jsou :

1. Pan Tomáš Režný co starosta čís. 51
2. Pan Tomáš Bartl co I.radní čís. 55 ½ láník a předsedou školní rady.
3. František Kopr ½ láník čís. 36, co II. Radní

C.k. okresní školní rada :

pan hejtman Schmidl

a c k. inšpektor školní jest jménem Vorel – profesor z Brna na ustavu učitelek

a zemsky inspektor jest Dr Dvořák též v Brně.

Duchovenstvo tejto školy jest :

Co katechéta Karel Braithuit farář a konsistorní rada, bydlí co farář ve Vážanech jest 77. roku starý a skrze jeho stáří byl jemu od Jeho Veličenstva císaře pána Františka Josefa I. zlatý kříž darován.

Také skrze jeho podporu dostal co pomocníka kaplana jménem František Matonoha.

Nyní ale je zde učitelem Jan Krcžmarž, syn byvalého učitele Krcžmarže z Lulče jsu zde dekretem ustanoven v roku 1855 – tedy jsa zde již 29. roku učitelem a jest zadáno u vysoké zemské školní rady v Brně, bych byl ustanoven nadučitelem tejto školy. Plat jest pro učitelstvo a sice :

Každý podučitel při národní školy

dostane plat II třídy platu 300 ročně

a musí se sám stravovati.

Učitel II třídy dostane 500 zl. a každých 5. roku 50 zl. více.

Nadučitel dostane též 500 zl. služného a 200 zl. funkční příplatek.

Na odpočinku dostane plat ten co byl měl učitelem.

Vdova po zemřelým učitelu dostane 3-ti díl a dítky až do 15. roku též pensi.

Já zdejší učitel jsu vdovec, kterou manželku roku 1870 jsem ztratil, to jest zemřela, tedy jsu sám a mám jedinou dceru Julie, která mě ošetřuje. Do roku 1870 byli příjmy pro učitele velmy slabý, tak že velice bydně žil. Učitel – plat obnašel asi 180 zl. a pak asi 60 pecnu chleba nic jiného.

Tak mnoho jiného bych poznačiti měl jak dřívě zde učitel bydně žil.

Obyvatelstvo

zdejší obci asi 165 domovních čísel na 900. duši.

Znamenite bydliště jest:

Chrám Páně založení nejsvětější Trojice Boží.

Velký dvůr co panské hospodářství.

Pivovár panský, krásný zámek s krásnýma zahrady. Velkostatkář bydlí jen v létě zde, pak krátký čas v Brně více ale ve

Vídni. Zdejší velkostatkář jest izraelita Julius rytíř z Gomperz, president obchodnický a řemeslnický komory ustavak zemsky

a říšský vyslanec má v Brně velkou továrnu ve Vídni měnárnu, domy obnáší velikou cenu jest milionářem – má asi od desíti až patnácti milionu to jest statek až 10 000 000 až do 15 000 000 zl. Jeho velectěná choť jest dítkám školním dobročinnou knihy, šaty a jiným dobrým ku škole se proukazuje. Velmy učená 5.pěti řeči – umělkyně hudby – zpěvkyně první při c.k.hrade (Burku) ve Vídni, kde byla v roku 1881 vyznamenána a od Jeho Veličenstva císaře Františka Josefa zlatým křížem obdarovaná, často přichází zdejší panstvo až do školní budovy s vzácnými hosti velmy příznivě.

Poměry ninější :

Hospodářství se Bohu chvála dobře daří :

$\frac{1}{2}$ láník $\frac{1}{4}$ láník, který se přičiní jest dobře živo.

Jest zde pilnost hospodářství též i lid všechen se rád prací zaměstnává a tak pořádně naši obavytelé žijí a se živějí.

Obilí jest :

1.	hektolitr pšenice stojí asi	12 zlatých
1.	rže	9. zlatých
1.	ječmena	9. zlatých
1.	ovsa	4. zlaté
1.	čočka	14. zl.
1.	hrachu	8. zl.

Maso :

1. kilo	hovězího	56 krejčáru
1.	vepřového	58. kr.
1.	telecího	40. kr.

Masný :

1	kilo sádla	70 krejčáru
1	kilo másla	80 kr.

Dáně se platí ročně 2800 zlatých přináší obci.

Ukončují toto krátké poznamenání a přejí nástupníku by se jemu dle přání jeho dařilo, dlouhé panování spokojenost v jeho úřadě, pokoj a požehnání Boží.

Jan Krcmarž –

správce školy vyučuje již hned od roku 1844, tedy jest již 40.roku co učitelem nebyl nikdy churavy, skrze celý ten čas byl vyučoval.

Od obce nedostává nic učitel, ani kousek pole ani žádnou zahrádku nemá. Obec dává otopení pro dítky jen pro zimní měsíce a pak sobě učitel dřívý musí sám kupovati. V zimě učitel topy školní světnice s obecním dřívým za to může sobě i svůj byt otopiti – ale školní světnice sám učitel nechá každý den čistiti.

Habrovany 12.ho října 1884.

Napis na škole u cesty který je na tabuly kamené napsan

Cvičená mládež oblíba Boha, ozdoba vlasti, blahobyt obce.

(koupen a přivezen z Brna za 20.zlatých, který statkař a jeho ušlechtilá pani Carolina Bettelheim provdaná Gomperz ráda zaplatila.

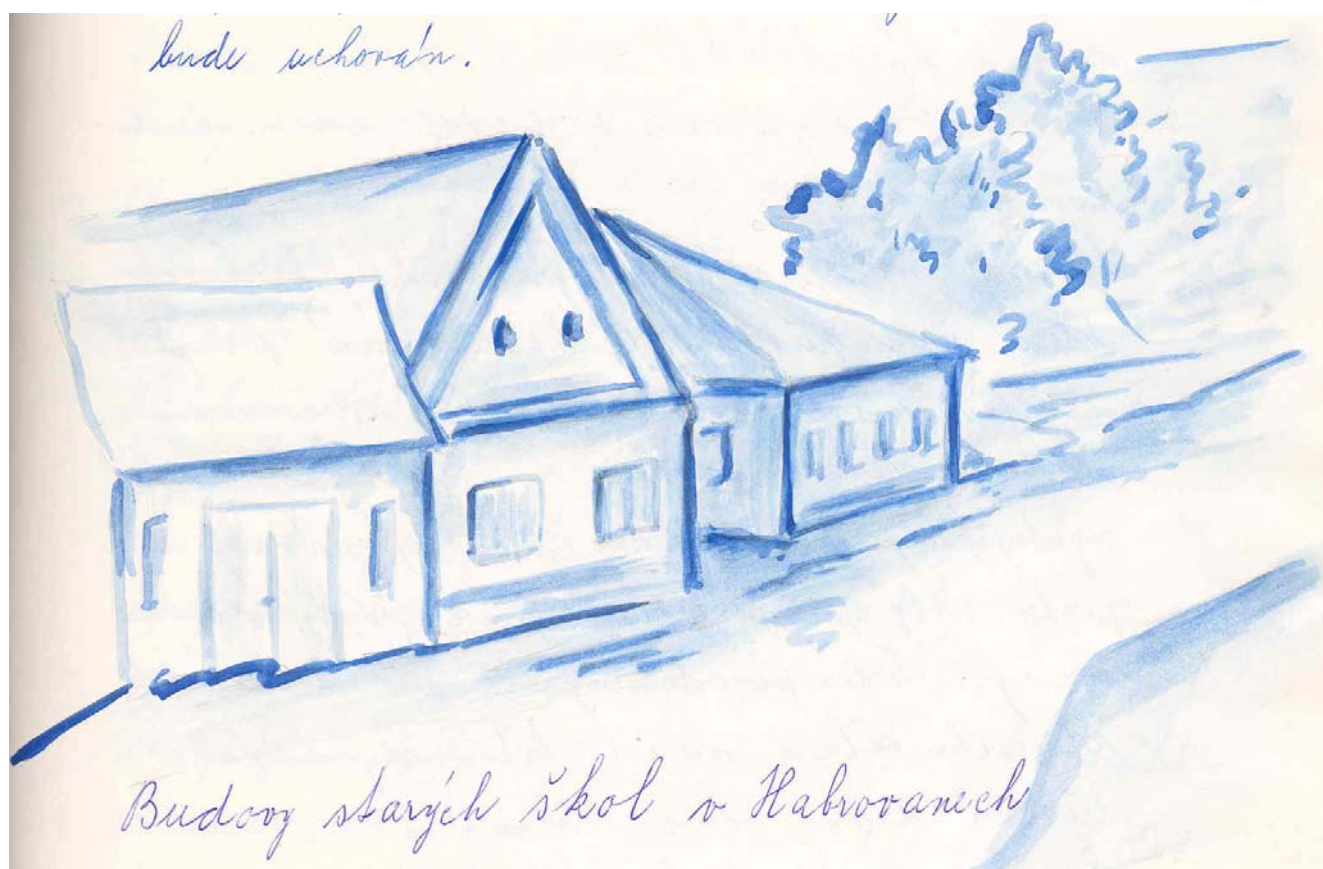
Ověření nálezů tohoto textu :

Při opravě této budovy dne 22 července 1956 která nyní slouží jako veřejná knihovna, státní spořitelna, Čsl. červenému kříži a tělocvična dobrovolné sportovní organizaci Sokol, byla nalezena pod mramorovou plotnou zazděná plechová krabice se zápisem o jejím postavení. K tomuto zápisu připojuje se krátké poznamenání, že opravu provádí místní národní výbor s přáním, aby tato budova sloužila dále jako při svém založení osvětě, pokroku a obecnému užitku. Starý zápis se opětně k dalšímu uchování a paměti zazdívá.

V Habrovanech 24 července 1956

Antonín Levíček (předseda MNV)“

Při další rekonstrukci budovy nebyla schránka dále zazdívána, ale předána kronikáři, protože se nedalo zaručit, že se nadále v budově zachová. Opis do kroniky jsem pořídila, aby byla jistota, že i při případné ztrátě dokumentu jeho text bude uchován.

Současná školní budova

V průběhu roku 1908 – 1909 – byla vystavěna dnešní škola s prostorem pro 4 třídy a bytem pro řídícího učitele. Tato si letošního roku – ještě před začátkem dalšího tisíciletí připomíná jubileum 90 let trvání.

Škola má typ malého zámečku s věžičkou. Korouhvička na vížce nesla letopočet založení školy – 1908. Při vichřici byla zkorodovaná korouhvička utržena větrem, spadla a nebyla z bezpečnostních důvodů znovu instalována.

Střecha má přesahující vyřezávané krokvice, které jsou původní, zakonzervované při generální opravě školy a následně udržované. Budova měla původně množství fasádních výstupků, které však časem opadávaly a proto byly při generální opravě školy zarovnané. Také původní vyřezávané dveře školy ztrouchnivěly a musely být – stejně jako dřevěná dělená okna – vyměněny za nové. Rovněž pokrytí střechy, oplechování a okapy byly nahrazeny novými.

Fasáda školy byla nově omítnuta břizolitem a v místě ztrouchnivělých falešných okenic (v prvním patře školy) bylo provedeno sgrafito (navrhla a do fasády vryla učitelka Jaroslava Říhová). Při generální opravě byly nově restaurované už

značně vyšlapané schody v budově i před školou, vyměněny všechny dveře, třídy opatřeny parketami, instalována vodoinstalace, zřízeny nové odpadní jímky, zřízena nová hygienická zařízení, chodby zbaveny reliéfních dlaždic (značně už poškozených), opatřeny novými dlaždicemi a potaženy hmotou PVC.

Zídky okolo školy byly opraveny (a dnes už zase opravy nutně vyžadují). Zídky jsou kamenné, původní, stejně jako zdobené drátěné a kovové ploty i brána do dvora.

Málokdo dnes už ví, že 1m za zídkami patří k pozemku školy a byl ponechán nezastavěn proto, aby při opravách byl nerušený přístup k zídkám z obou stran (i ze strany sousedů) (Informace je od dcery 1.ředitele školy Marie Bujákové). Okolí školy bylo průběžně udržováno jako travnatá plocha s okrasnými i ovocnými stromy. Během generální opravy byly také zrušeny chlévy pro zvířectvo na dvoře a na jejich místě byla zřízena garáž pro auto a skladiště.

Generální oprava byla zabezpečována obcí po stránce finanční. Svoji autoritou zabezpečil mnoho materiálu Alois Vysoudil, ředitel UP závodů Rousínov.

Oprava školy byla vedena ředitelem B. Říhou, který věnoval veškerý volný čas (prázdniny, víkendy, odpolední hodiny každého dne) zajišťování řemesníků a mnoho prací provedl bez odměny sám, nebo ve spolupráci s J. Říhovou. Pro školu pracovali rádi, s láskou ke starobylé budově, obci a žákům.

Poslední opravy byly zatím prováděny v letech 1996 – 1999, kdy byl velkým nákladem opravován ředitelský byt a ve škole přistavěna jídelna pro žáky. Znovu byly vyměněny okapy a oplechování. Tyto akce prováděl obecní úřad, zejména starosta R. Dvořáček.

Všechny opravy ve škole od jejího vzniku až po dnešek byly vedeny natolik citlivě, že příliš nepoškodily celkový původní ráz školy.

Hlavní hodnotou školy je však vždy potenciál duchovní. Škola má být neustálou nositelkou kultury, vědění, chování, morálních vlastností občanů. Nutno říci, že škola v Habrovanech se, až dosud, zhostila tohoto úkolu se ctí.

V řadě ředitelů, kteří na škole působili je vhodné věnovat pozornost třem (těm, kteří ve škole působili nejdéle, škola se stala jejich domovem, láskou i chloubou). Každý z těchto ředitelů věnoval duchovnímu řádu školy svoje síly v oboru, který mu byl blízký.

Tito ředitelé školu skutečně pozvedli, zviditelnili a bez jakéhokoli vychloubání a prázdného holedbání jaksi samozřejmě, skromně a mimochodem značnou měrou přispěli vzdělání, rozhledu i chodu obce. Jakkoliv trpěli nepochopením a osočováním nespravedlivých a závistivých lidí, jejich dílo je nezničitelné, protože hodnoty jejich práce byly vloženy do dětských myslí a jako štafeta jsou nesené dále.

U založení školy byl pan řídící František Bujárek. Ze staré školy přešel se svými učiteli a žáky.

Ředitel František Bujárek.

Podle tehdejšího zvyku byl titulován jako „pan nadučitel“. Byl prvním ředitelem nové školy a po předchozím působení na staré škole se s manželkou a 4mi dětmi (Olgou, Miladou, Františkem a Marií) přestěhoval na novou školu.

Byl vzdělaným člověkem, výborným hudebníkem a jako takový si získal porozumění a přátelskou náklonnost šlechtičny paní Caroliny Gomperzové (majitelky zámku). Tato paní byla mecenáškou školy, věnovala na tehdejší dobu velmi vysoké finanční částky pro školu i žáky. Když pobývala v Habrovanech, školu i rodinu řídících často navštěvovala.

Ředitel František Bujárek byl výborným varhaníkem, znalcem hudby, hrál na varhany v kostele i na svatbách a pohřbech. Při Božím Těle bylo nesené k oltářům po obci harmonium, na které pan „nadučitel“ doprovázel sboristy, které sám vyškolil. I v kostele zpívaly sbory jím vedené. Secvičování sboru věnoval mnoho volného času. Podle pamětníků mezi sboristkami vynikla zejména Hedvika Koprová, která měla velmi pěkný hlas.

Ve škole vedl mladé učitele a „podučitele“. Mezi nimi jsou i dnes slavná jména – František Götz – pozdější dramaturg Národního divadla v Praze a František Šoupal – pozdější dirigent Pěveckého sdružení moravských učitelů. Rovněž syn pana „nadučitele“ se později stal obdivovaným hercem a sólistou Vinohradského divadla v Praze.

Pan ředitel Bujárek – ač nebyl bohat statky materiálními – byl – jak vidno po prostudování jeho působení – velmi vzácným člověkem, skromným nadaným, schopným předávat své hodnoty lidství na poli vědění a zejména hudby.

Byl rovněž příkladem spořádaného otce rodiny. Jeho autorita byla v obci vysoká, i když, ostatně jako každý vyjimečný člověk, měl mnoho závistníků a méně uznání. Chtěla bych projevit úctu tomuto vzácnému člověku aspoň vzpomínkou k jubileu jeho krásné a milé školy.

Pan ředitel Bujárek před novou školou
se „svojím“ učebním storem.

Pan ředitel Bujárek s manželkou Žofíí
a svojími dětmi.

Ředitel Oldřich Lukášek.

Pan ředitel Oldřich Lukášek se v dějinách školy objevuje dvakrát. Jednou jako učitel pod vedením pana ředitele Bujárka, podruhé po působení v Lednici a po náhlé nečekané smrti ředitele Bujárka jako jeho nástupce – ředitel ve škole v Habrovanech. Brzy se stal důstojným reprezentantem školy. Byl člověkem dbalým na svůj zevnějšek a své vystupování. Měl vysokou autoritu mezi žáky, personálem školy i mezi občany. Dbal na dobré jméno školy. Jeho osobnost neobyčejně tíhla k divadlu. Podle vyprávění současníků chtěl být původně divadelním režisérem. Za svého působení v založil Habrovanech divadelní skupinu, která se stala velmi oblíbenou v obci i okolí. V Habrovanech se hrála mnohá divadelní představení, dokonce i zpěvohry. Nezapomenutelnými pro občany se stala představení hraná v přírodě v lese „Za Skalkou“ (Radúz a Mahulena, Pasekáři). Pan ředitel nacvičil divadelních představení celou řadu – a to velmi profesionálně. Zemřel náhle v činné službě. Zanechal nesmazatelnou stopu v kuluře obce, zvláště, když uvážíme, že v této době nebyla televize a do divadla v Brně se málokdo dostal.

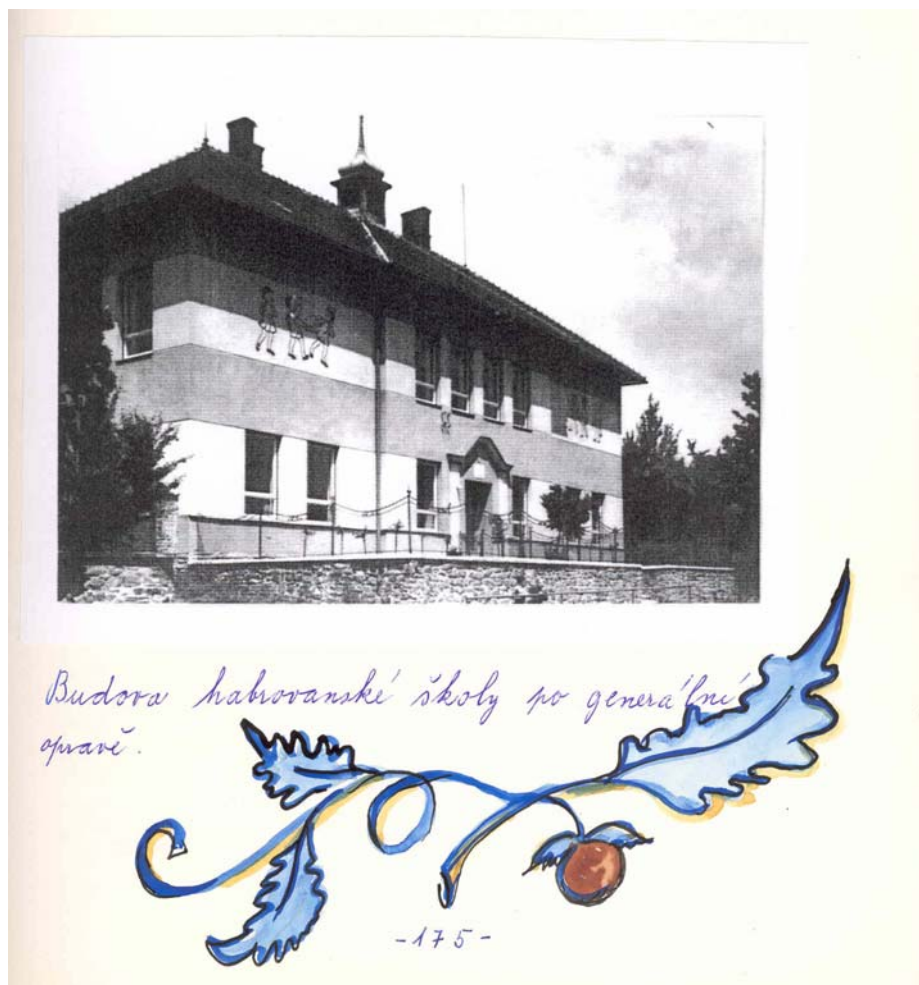
Panu řediteli Lukáškovi patří čestné místo v řadě ředitelů a učitelů, působících v Habrovanech i úcta jeho žáků a nástupců.

Ředitel Bohumil Říha.

Je nejdéle sloužícím ředitelem na nové škole v Habrovanech (39 let služby na jedné vesnické škole). Tato věrnost jedné škole byla potvrzena i na okresním školním úřadě, kde nenašli ani jednoho ředitele na vyškovsku sloužícího celou kariéru na jedné škole v jedné vesnici.

S manželkou Jaroslavou tvořili první a zatím jediný manželský pár ve škole v Habrovanech. Doménou tohoto učitelského páru se stala práce na koncepci „Škola hrou“ – Jan Amos Komenský. Kredem této práce bylo učinit žákům školu a učení příjemné, hluboce lidské, klidné a kvalitní. Práce na „škole snů“ byla pro oba učitele vyčerpávající. Vyráběli sami velké

množství pomůcek pro kvalitní samostatnou práci žáků, vymýšleli stále nové, neotřelé metody, sháněli finanční prostředky na různé přístroje (pořádali kulurní vystoupení, B. Říha promítal filmy – výtěžek sloužil pro nákup pomůcek). Školu vybavily magnetofony, diapojektory, zadní projekce, televizory, rozmnožovací přístroje, fonotéka rozhlasových pořadů pro školy (více než 300 pořadů), řada pomůcek pro hudební výchovu, učicí stroje pro žáky, sluchátka, diaflex, velké loutkové divadlo, řada maňásků, hry, sbírky, soubory pro samostatnou práci, stavebnice, hudební „věže“, sbírky nerostů, vycpanin, herbáře,...a další. Učitelé vypracovali metodiku vyučování s přístroji, uveřejnili velké množství odborných článků, spolupracovali na učebnicích i vědeckých

pedagogických pracech. Ve škole byl natočen film pro učitele a studenty „Technika jde do školy“. Školu navštěvovali zahraniční učitelé, vědci z oboru pedagogiky, studenti a profesori pedagogických škol našich i ze zahraničí.

Úhelným kamenem práce manželů Říhových a jejich výchovné koncepce bylo – vychovat ze svěřených žáků lidi laskavé, klidné, citlivé, plné porozumění, plné humanistických ideálů a lásky k vědě. Škola také dýchala klidem a děti projevovaly velkou přichylnost škole i učitelům. Učitelé chápali svoje působení ne jako povolání, ale jako životní poslání.

Školou prošla řada dalších učitelů a krátkodobých ředitelů, z nichž každý škole něco přinesl, něčím ji obohatil – podle svých možností i zájmů. Lze jen škole přát do dalších let a nového milénia, aby se nadále rozvíjela po stránce svého krásného vzhledu a hlavně po stránce ducha, aby dokázali její příští „kantoři“ přitáhnout a zaujmout dostatek žáků, aby měli dosti vznešené srdce, aby znali dobře dějiny školy, aby dovedli správně pochopit působení svých předchůdců, vystříhali se vyvyšování a nespravedlivých pomluv, aby neubližovali těm, kteří si to nejméně za svou práci zaslouží, ale aby naopak na dobrých tradicích dovedli vystavět nové hodnoty. Přejeme naší milované škole do dalších let mnoho zdarů !

Pozoruhodné osobnosti v Habrovanech.

V Habrovanech kratší, či delší dobu žila, narodila se, či působila řada vzácných lidí, kteří svým uměním, životem, prací, mohou být příkladem spoluobčanům a zasluhují si jejich úcty. Jejich jména a díla by nemělo být zapomenuto. Proto jsem se rozhodla uvést krátký přehled tohoto miniaturního „Slavína“ za uplynulých 100 let do kroniky obce. Doufám, že v dalších generacích se tento výčet vzácné duchovní elity Habrovan ještě rozšíří o mladší a mladou generaci.

František Švestka – botanik a konzervátor ochrany přírody:

Narodil se v Habrovanech r.1880. Zde navštěvoval také dvoutřídní školu. Byl nadaným žákem a přesto, že vyšel z chudobných poměrů se mu pílí a houževnatostí podařilo vystudovat učitelství na učitelském ústavě v Brně. Učitelskou praxi vykonával na řadě škol v brněnském kraji.

Měl mnoho zájmů; maloval, byl dobrým hudebníkem, recitátorem i básníkem. Úhelným kamenem jeho práce však byla botanika. Spolupracoval s botanickou zahradou v Brně, přispíval do botanických sbírek a pracoval od roku 1923 v botanickém oddělení Moravského zemského muzea. Zanechal spoustu publikací a článků o přírodě. Rozhodně může být jeho rodná obec na jeho dílo hrdá a nesmí být zapomenut.

Jan Šoupal – pedagog, sbormistr, dirigent Pěveckého sdružení moravských učitelů:

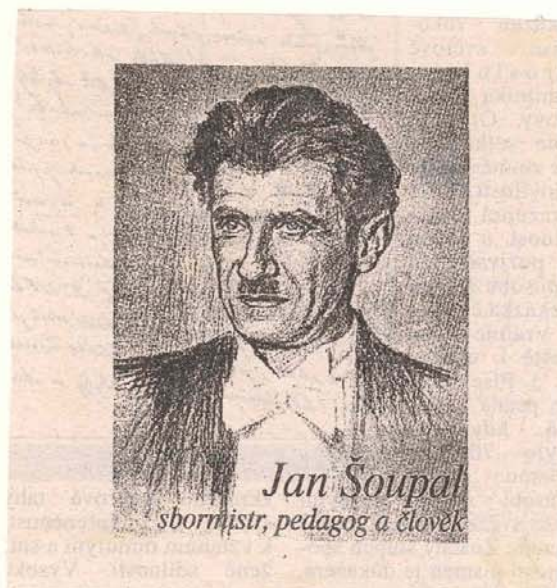
Narodil se ve Vyškově 21.října 1892 v rodině soukeníka a kostelníka Jana Šoupala. Po absolvování gymnazia ve Vyškově roku 1911 vstoupil na pražskou právnickou fakultu. V roce 1917 však složil maturitní zkoušku na starobrněnském učitelském ústavě a nastoupil jako učitel ve Vyškově, pak v Habrovanech (1919 – 1920). Velikost tohoto dirigenta je světově známá a uznávaná. Je ctí pro obec Habrovany a pro školu, že v jejich prostorách po určitý čas pobýval a pracoval tak vyjimečný a vzácný člověk.

František Götz – český divadelní kritik a teoretik, dramatik a prozaik:

Narodil se 1.1.1894 v Kojátkách u Bučovic. Vystudoval reálné gymnázium v Bučovicích. Absolvoval abiturientský kurz v Brně. Působil jako učitel a to i v Habrovanech. Učitelské povolání si osvojoval pod vedením pana ředitele Františka Bujárka. František Götz ctil rodinu svého ředitele a stal se brzy přítelem rodiny Bujárkovy. Dokonce ku krásné dceři svého šéfa Miladě vzplanul romantickou láskou, která však nebyla nikdy opětována. Důkazem jsou už jen překrásné dopisy, krásně stylizované, plné citu, které jsou uchovávány jako rodinné relikvie.

František Götz už jako mladý učitel v Habrovanech publikoval řadu článků a referátů. V roce 1923 přešel do Prahy, kde působil nejdříve jako lektor, od r.1927 jako dramaturg Národního divadla. Později se stal i šéfem činohry Národního divadla. Přednášel na filozofické fakultě Karlovy univerzity. Götzovo místo v kontextu meziválečné kultury je dáno jeho neúnavným úsilím začlenit vývoj české literatury a divadla do širších souvislostí soudobého západoevropského umění. František Götz napsal řadu knih, článků, zejména zapadajících do světového dramatu a boji proti fašismu. František Götz patří skutečně k velikánům, kteří zanechali v Habrovanech své stopy. Na člověka jeho formátu nelze v dějinách obce zapomenout.

František Bujárek – herec, tenor Divadla na Vinohradech v Praze:

Jan
Šoupal

František
Bujárek

-182-

Narodil se
r.1898
v Habrovanech
v rodině ředitele
zdejší školy
Františka Bujárka.
Od mládí
inklinoval
k divadlu; měl
krásný tenor a
touhu stát se
profesionálním
pěvcem. Rodiče
však rozhodli, že
je nutné, aby syn
měl v prvé řadě
zajištění
budoucnost
řemeslem. Proto
ho nechali vyučit
zámečníkem. Po
vyučení nastoupil
F.Bujárek ml.
vojenskou službu.
Při jednom
kulturním
vystoupení vojáků
si všiml jeho
nadání náhodou
přítomný biskup
Jednoty bratrské.
Stal se pak
přítelem pana
Bujárka a pomohl
mu při studiu
hudby, herectví a
zpěvu. (Není tedy
pravda, že
mecenášskou pana
Bujárka byla paní
Karolina
Gomperzová – jak
se v obci rádo a

mylně traduje. Ta byla pouze přítelkyní rodiny a vyznamenávala Františka tím, že ho zvala o prázdninách do zámku, kde zpíval na její prosbu pro společnost sám, nebo duety se zámeckou paní. Mecenášem však byl prokazatelně biskup Jednoty bratrské. Informace je přímo od sester Františka Bujárka).

Podporu nadanému tenorovi věnoval pan biskup výhradně z pohnutek uměleckých. František Bujárek vzácného přítele nezklamal. Úspěšně vystupoval na mnoha evropských operních scénách. Mateřskou scénou však bylo Divadlo na

Vinohradech v Praze. Angažmá v tomto divadle už samo o sobě hovoří o kvalitách pana Františka Bujárka. Málokdo ví, že F. Bujárek byl český vlastenec a neváhal bojovat na barikádě při pražském povstání proti fašismu r.1945.

Osud donutil F. Bujárka, zlomeného hluchotou, opustit předčasně divadlo a Prahu. Žil pak v ústraní Habrovan, kde jeho jedinou potěchou byla zahrada. Zemřel, naprosto nedoceněn svými spoluobčany. Je pohřben na místním hřbitůvku v rodinném hrobě Bujárků (při vstupu na hřbitov vpravo 4.řada 3.hrob).

Tomuto talentovanému a těžce životem zkoušenému člověku, kterému osud dal poznat zenit i nadir lidského života patří právem úcta a dík jeho obce – Habrovan.

František Neužil – učitel, spisovatel, historik:

Narodil se 9.5.1907 v Pozořicích u Brna. Absolvoval učitelský ústav v Brně a pedagogickou fakultu brněnské univerzity. Jako mladý učitel učil mimo jiné i ve škole v Habrovanech a školu i prostředí vesničky si zamiloval natolik, že udržoval trvalé přátelské styky se svými kolegy – nástupci a čas od času školu navštěvoval. V době totality byl zbaven ředitelského místa v Želči a nebylo mu ani dovoleno učit pro jeho pevné náboženské přesvědčení. Osud však odměnil jeho odvahu tím, že mu přátelé pomohli k získání místa ve státním archivu ve Vyškově, později ve Slavkově u Brna. Byla mu tak nečekaně otevřena cesta ke sbírání historického materiálu pro jeho krásné a oblíbené historické romány.

Pro Habrovany je ctí, že tento skromný, zásadový a nadaný člověk žil část svého života v obci a zanechal zde své stopy.

Josef Urbánek – akademický malíř, portrétista, krajinář, grafik.

V Habrovanech působil jako začínající učitel. Při učitelském povolání vystudoval malířskou akademii v Praze. Byl žákem mistra Švabinského. Dosáhl významných úspěchů zejména jako grafik a portrétista. Vyvinul zvláštní způsob grafické techniky, dosud neznámý. Jeho práce byla narušena v letech totality, kdy pro neschvalování vstupu sovětských vojsk na naše (um) území byl soustavně trestán tím, že nesměl vystavovat svá díla, ani je prodávat přes Svaz umělců.

Tento nadaný, předčasně zesnulý umělec zanechal bohaté sbírky svých krásných obrazů. Působil zejména na liberecku. Věnoval škole v Habrovanech obraz „Učitelka“, který je umístěn ve škole nad schodištěm. Mistru Urbánkovi patří obdiv a uznání obce.

Docentka Libuše Pospíšilová.

Narodila se v Habrovanech. Vystudovala herectví na JAMU v Brně. Jako herečka působila v Praze. Později vystudovala dramaturgii a pracovala v České televizi jako dramaturg. Je úspěšnou autorkou mnoha známých televizních her a pořadů. Jako profesorka působila na pražské Akademii múzických umění. Její práce byla oceněna dlouhou řadou vyznamenání a cen v naší i zahraniční divadelní tvorbě.

Habrovany projevují uznání a úctu své rodačce.

Ing.arch. Milan Jíša.

Je, zatím, nejmladším z galerie umělců Habrovan. Narodil se 14.3.1958 v Brně. Byl vychováván u prarodičů (Bartoškových) v Habrovanech, kde také navštěvoval místní základní školu. Habrovany považuje za svůj domov, miluje tuto vesničku, navštěvuje ji a nezapomíná na ni ani ve svých dílech.

Studoval na fakultě architektury a urbanizmu ČVUT Praha v letech 1977 – 1982. Soukromě studoval výtvarné obory u Otakara Kozáka v Brně. Je členem Obce architektů. Od r.1984 se pravidelně účastní všech výstav Tvůrčí skupiny v Martinickém paláci i ve SÚDOPu Praha. V roce 1990 měl tři samostatné výstavy v Praze. Svá díla vystavoval na výstavách v Mexiku 1990, Los Angeles 1990, v Římě 1990 a 1992, na Bertramce 1991, v Zürichu 1992 až 1996, Yorkshiru – Anglie 1993, Osace – Japonsko 1993, v Praze, Moskvě a Medzilaborcích v roce 1994.

Ing. Jíša je velice skromným člověkem, který dělá Habrovanům čest.

Karel Kostelka – vlastenec.

Věren vlasti, národu a krásné sokolské ideji obětoval svůj život.

Dotrpěl 22.srpna 1942 v Osvětimi. Na trvalou paměť byla na jeho rodném domě 24.srpna 1947 odhalena pamětní deska.
Nechť Habrovany vždy uchovají památku tohoto mučedníka a vzácného člověka.

Karel Hostelka - vlastenec, Lokol